

ФЕНОМЕН «ТЕАТРУ КОРИФЕЇВ» В КУЛЬТУРНОМУ ЖИТТІ ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКОГО РЕГІОНУ

Стаття присвячена дослідженню діяльності представників українського театрального мистецтва другої половини ХІХ – початку ХХ ст. на території Півдня України. Особлива увага надається видатним діячам, уродженцям Миколаївщини - Тобілевичам. На основі архівних джерел простежено творчі стосунки театральних корифеїв з місцевими аматорами.

Ключові слова: український музично-драматичний театр, український оперний театр, національні оперні традиції, музично-театральне мистецтво, регіональна культура.

Вивчення одного з яскравих явищ вітчизняної культури – українського музично-драматичного театру другої половини ХІХ – початку ХХ ст. є актуальною проблемою сьогодення. В зазначений період українське театральне мистецтво здобуло широке визнання не лише на Україні, а й за її межами. То ж осмислення діяльності плеяди видатних акторів – творців українського театру та їх впливу на культурне життя Півдня України, визначило мету даної статті. Вона передбачає ряд завдань, зокрема, огляд гастрольної панорами театральних труп, вивчення біографічних та творчих зв'язків з Прибузьким краєм, висвітлення ролі Театру корифеїв в розвитку культурних традицій регіону тощо. Джерельну базу складають краєзнавчі дослідження, місцеві періодичні видання дореволюційного періоду, матеріали районного краєзнавчого музею та музейної кімнати П.К. Саксаганського села Кам'яно-Костувате Братського району Миколаївської області.

В другій половині ХІХ століття в Південному регіоні активізується музично-театральне життя. Короткочасна лібералізація суспільно-політичного життя на початку 60-х років посилила інтерес громадськості до театру, зумовила появу аматорських драматичних гуртків. Успішна діяльність театального осередку в сусідньому Єлисаветграді не могла лишити байдужими південноукраїнських ентузіастів. В цьому степовому місті Центральної України, що межує з Миколаївщиною, ще 1864 року виникла аматорська трупа, де робили перші кроки творці українського театру. Біля її джерел стояла група драматургів та акторів, за якою міцно закріпилося визначення «корифеї українського театру».

Відомо, що імена багатьох театральних корифеїв пов'язані з Миколаївщиною. Зокрема, в нинішньому Братському районі донедавна зберігалось помешкання родини Тобілевичів (с. Кам'яно-Костувате), де народилися відомі діячі М. Садовський, М. Садовська-Барілотті, П. Саксаганський [6, с.739-742] – брати та сестра І. Карпенка-Карого. Символічно, що творча діяльність одного з братів – П. Саксаганського розпочалася під час служби в 58-му піхотному Празькому полку, розквартированому в Миколаєві (1880-1883 рр.) [4, с.208]. Тут, на Миколаївщині, пройшли дитячі роки М. Кропивницького. І хоч географія їх гастрольного життя досить масштабна (крім України, вони виступали в багатьох містах Росії, по декілька разів в Білорусі, Закавказзі, Молдові, Польщі), актори незмінно лишались вірними рідній землі.

Засновником театру нового покоління вважають Марка Кропивницького, видатного актора, режисера, драматурга, композитора, театального художника. Як письменник-драматург М. Кропивницький дотримувався традицій так званої «етнографічної драми» («Дай серцю волю, заведе в неволю», «Доки сонце зійде, роса очі виїсть», «Дві сім'ї», «Олеся», «Титарівна»).

Марко Лукич Кропивницький народився в селі Бежбайраки Херсонської губернії (нині село Кропивницьке Новоукраїнського району Кіровоградської обл.) в сім'ї мілкого шляхтича, управляючого маєтком князів Кантакузених. Дитинство митця пройшло на Миколаївщині. Рання втрата матері змусила його часто змінювати місце проживання: Катеринівка та Новокрасне (нині с. Новокрасне Арбузинського р-ну Миколаївської обл.), Молдавка (нині Козубівка Доманівського р-ну), Дмитрівка (Вознесенського р-ну) та Вознесенськ. Напевно, саме тут майбутній драматург спостерігає за життям сільської громади, засвоює перші уроки добра і зла, набирається яскравих

вражень, що згодом стають матеріалом для його п'єс. Звідси й повага до простої людини, здорова народна мораль у його творах.

Пізніше, працюючи канцеляристом в Бобринецькому повітовому суді, та заснувавши (1865 р.) разом з І. Карпенко-Карим аматорський драматичний гурток, М. Кропивницький грав ролі, був режисером та хормейстером, писав музику, сам робив оркестровки, малював декорації і навіть робив парики. Істотним рубежем в театральній діяльності став жовтень 1882 року, коли він створює у Єлисаветграді першу українську професійну трупу, до якої, зокрема, увійшли брати та сестра Тобілевичі, що діяли під різними псевдонімами (Іван Карпенко-Карий, Панас Саксаганський, Микола Садовський та Марія Садовська-Барілотті). Пізніше до них приєдналися видатна українська актриса Марія Заньковецька, драматург Михайло Старицький, актриса Ганна Затиркевич та ін. Саме вони створили класичний репертуар українського театру. Ця трупа і її філії об'їздили майже всю Україну (щоправда, на Правобережжі, частково й Лівобережжі у 1883-1893 рр. влада заборонила їм грати і тому вони мусили обмежуватись у цей час переважно територією Південної України). У 1885 р. трупа розпалася на дві частини: однією керував Марко Кропивницький, другою – Михайло Старицький. За їх прикладом пішли інші і вже через кілька років на Україні діяло понад 30 мандрівних театрів.

Відомо, що в позначений період українське театральне мистецтво розвивалось в дуже несприятливих умовах: не було спеціальних закладів, приміщень, належних традицій режисури й акторської гри, високохудожнього репертуару. На доповнення, а в багатьох випадках і на зміну професійному театру приходив аматорський мандрівний театр. Емський акт 1876 р. заборонив сценічні вистави і друкування текстів до нот українською мовою. У роз'ясненні до цього указу, розісланому по губерніях у 1881 р., вказувалося, що драматичні п'єси, сцени і куплети українською мовою можуть виконуватися на сцені з особливого дозволу генерал-губернаторів, а влаштування малоросійського театру зовсім заборонялося. Згодом театральні ентузіасти добилися дозволу давати українські вистави, але за умови, що кожна українська вистава йтиме у парі з російською п'єсою. Ця подія знаменувала відродження професійного народного театру.

Український театр кінця XIX – початку XX ст., здебільш побутовий за своєю тематикою, тісно пов'язаний з народною культурою, мав велику популярність у миколаївців. Завдяки гастрольній діяльності українських труп миколаївська публіка мала змогу познайомитися з цілою низкою імен драматургів та акторів, чий талант прославив українську культуру, сприяв розвитку національної свідомості та національно-духовному відродженню українського народу. Серед них І. Нечуй-Левицький («Маруся Богуславка»), М. Старицький («За двома зайцями», «Сорочинський ярмарок», «Різдвяна ніч»), М. Кропивницький («Дай серцю волю, заведе в неволю»), І. Карпенко-Карий («Наймичка», «Сто тисяч», «Безталанна», «Мартин Боруля») та ін. У жанровому відношенні це драма, мелодрама, трагедія, комедія, водевіль, опера, пантоміма, пізніше реалістична побутова драма. На початку XX ст. увазі місцевих глядачів труппами представлено обширний репертуар – близько 60 п'єс, героями яких були, переважно незначні, звичайні люди. Тематичне розмаїття гастрольного репертуару (від етнографічно-пізнавальних та розважальних п'єс сентиментального і романтичного характеру – до драм з загостренням соціальних конфліктів між багатими і бідними) не порушувало основний принцип українського театру – зв'язок з реальним життям селянства. Це був театр, закорінений в українському фольклорі, народних ігрищах, інтермедіях, що поєднував слово, музику та пластичні рухи. Особливістю українського театру стало впровадження у драматичну дію народних обрядів (сватання, заручини, весілля), обрядових пісень (колядки, щедрівки, веснянки), різноманітної народної лірики, народної хореографії (присядки, стрибки, дрібушки, повзунці), що викликало велике зацікавлення у миколаївської публіки.

Яскраве музичне оформлення – невід'ємна складова національного театру – створювало особливу атмосферу та сприяло популяризації українських вистав. Самі театральні корифеї були не тільки драматичними акторами, а й чудовими співаками. Зокрема, М. Кропивницький добре грав на бандурі і співав під власний акомпанемент. Його спів був глибоко виразним та емоційним. Він був також композитором, автором популярних пісень-романсів, музики до спектаклів (на основі народних та власних мелодій). За таким принципом ним створені музичні спектаклі «Пісні в лицах», «Невольник» за Т. Шевченком, «Вій» за М. Гоголем. Він підтримував

творчі та дружні стосунки з видатним миколаївським композитором, етнографом та істориком М.М. Аркасом (хрещеним батьком своєї доньки).

Гастролі театру Корифеїв на Миколаївщині

№ п/п	Рік	Гастролі
1.	1874	Гастролі М. Кропивницького у складі трупи графів І. та Д. Моркових та М. Чернишова у Миколаєві.
2.	1879	Гастролі М. Кропивницького у складі опереткової трупи за участю М. Садовської-Барілотті у Миколаєві.
3.	1882	П. Саксаганський вперше ступив на професійну сцену у складі трупи Чернишова. М. Кропивницький прибув до Миколаєва для зустрічі з П. Саксаганським.
4.	1883 (вересень)	Гастролі М. Кропивницького у якості керівника першої професійної акторської трупи. У її складі П. Саксаганський (ще тільки в масових сценах.) та М. Садовська-Барілотті.
5.	1884	Гастролі трупи М. Кропивницького у Миколаєві. У складі трупи П. Саксаганський та М. Садовська-Барілотті.
6.	1885 (19 квітня– 17 травня)	Гастролі трупи М. Кропивницького у Миколаєві. У складі трупи П. Саксаганський та М. Садовська-Барілотті.
7.	1885 (9–16 червня)	Гастролі трупи М. Кропивницького у Миколаєві. У складі трупи П. Саксаганський та М. Садовська-Барілотті.
8.	1886 (вересень– сер. жовтня)	Гастролі трупи М. Кропивницького у Миколаєві. У складі трупи П. Саксаганський.
9.	1889	І. Карпенко-Карий вперше відвідав Миколаїв з трупою М. Садовського. (22 грудня – 11 лютого 1890р.) Гастролі П. Саксаганського у складі трупи М. Садовського (21 грудня – 12 січня 1890 р.). Гастролі опереткової трупи М. Кропивницького за участю М. Садовської-Барілотті.
10.	1890	Гастролі опереткової трупи М. Кропивницького за участю М. Садовської-Барілотті у Миколаєві.
11.	1891	Гастролі М. Кропивницького на чолі новоствореної трупи. Гастролі
12.	1892	П. Саксаганського на чолі «Товариства російсько-малоросійських акторів» у Миколаєві.
13.	1893	Гастролі П. Саксаганського на чолі «Товариства російсько-малоросійських акторів» у Миколаєві.
14.	1896	Гастролі П. Саксаганського на чолі «Товариства російсько-малоросійських акторів» у Миколаєві.
15.	1898	Гастролі П. Саксаганського на чолі «Товариства російсько-малоросійських акторів» у Миколаєві.
16.	1900	Гастролі у Миколаєві трупи П. Саксаганського, до якої приєднався М. Садовський.
17.	1901	Гастролі у Миколаєві Малоросійської трупи М. Кропивницького під управлінням П. Саксаганського за участю М. Заньковецької (нова об'єднана трупа).
18.	1902	Гастролі у Миколаєві Малоросійської трупи М. Кропивницького під управлінням П. Саксаганського за участю М. Заньковецької. Гастролі у Миколаєві та Вознесенську Малоросійської трупи М. Кропивницького під управлінням П. Саксаганського за участю М. Заньковецької. М. Кропивницький вдруге відвідав Вознесенськ разом з гастрольною трупою (лютий).
19.	1906	Гастролі трупи Саксаганського (після роз'єднання з М. Кропивницьким,

20.	1909 (вересень)	М. Заньковецькою, М. Садовським) у Миколаєві та Вознесенську. Прощальний вечір П. Саксаганського, присвячений його виходу з «Товариства малоросійських акторів» (Миколаїв)
21.	1912 (липень–серпень)	П. Саксаганський знову в Миколаєві разом з трупю М. Садовського.
22.	1914 (березень)	Гастролі П. Саксаганського з трупю російсько-малоросійських акторів під управлінням М. Кучеренко, Г. Зоріна, та з трупю Светлова (Миколаїв, Вознесенськ).
23.	1917 (20 лютого–23 березня)	Гастролі у Миколаєві П. Саксаганського у якості режисера великої трупи українських артистів за участі М. Заньковецької

Знайомство їх почалося ще під час навчання останнього в Новоросійському університеті (1870–1875 рр.). В цей час М. Аркас виступав на сцені у складі трупи театрального митця, що допомогло відчутти майбутньому композитору атмосферу національного театру, його характер, мову, музику та українську пісню. 12 лютого 1899 р. трупа Кропивницького вперше в Москві з великим успіхом виконала оперу М. Аркаса «Катерина», про що свідчить повідомлення в «Русских ведомостях» [4, с.198]. Пізніше ця опера увійшла до репертуару майже всіх труп театральних корифеїв.

Чудово володів голосом П. Саксаганський, виразно співав М. Садовський, за гарний голос їх сестру драматичну акторку та співачку-сопрано М. Садовську-Барілотті називали «українським соловейком». Відомий композитор П. Ніщинський відзначав, що такої співачки українських пісень він більше не чув ніколи [4, с.211]. Про акторку М. Заньковецьку І. Мар'яненко згадує: «Цей спів справляв завжди величезне враження на публіку. Ніяка професійна співачка не могла так співати» [8, с.10].

Взагалі, діяльність українських музично-театральних труп з найвидатнішими її представниками замінила певною мірою відсутній у той час український оперний театр. Особливою популярністю у миколаївських глядачів користувались драми-феєрії, драми-казки, драми-опери, в лоні яких закладались національні оперні традиції. На миколаївських сценах звучала музика талановитих українських композиторів, написана спеціально для українського театру. Це музична картина до п'єси Т. Шевченка «Назар Стодоля», «Вечорниці», «Ой закувала та сива зозуля» поета і композитора П. Ніщинського, перша українська національна опера «Запорожець за Дунаєм» С. Гулака-Артемівського, яскраві взірці національної музики українських композиторів, що розробляють тематику творів М. Гоголя, Т. Шевченка, поетичного фольклору, беручи за основу українську народну пісню.

Значний внесок у гастрольне життя Миколаєва зробили хорві колективи музично-театральних труп. Вони здійснювали різноманітні функції: у драмі – коментували події та давали їм моральну оцінку, у музично-театральних жанрах – виконували важливу образно-дійову функцію. В популярних на Миколаївщині виставах Українського театру корифеїв хор – важливий елемент обрядових сцен, утворював фон, пояснюючи сценічну дію, ситуацію тощо. Серед таких п'єс – «Наталка-Полтавка» І. Котляревського, що стала своєрідною «візитною карткою» українських труп, гастролуючих у Миколаєві та Вознесенську, комедії «Шельменко-денщик» та «Сватання на Гончарівці» Г. Квітки-Основ'яненка, водевіль «Москаль чарівник» І. Котляревського та інші.

Особливою популярністю у миколаївської публіки користувались виступи відомої української трупи під керівництвом М. Садовського та «Малоросійського товариства П. Саксаганського» за участю І. Карпенка-Карого, сформованого 1883 року професійного театру під керівництвом М. Старицького. Талановитий драматург (М. Старицький) віддавав перевагу жанрам водевілю та мелодрами з ефектними монологами, романтикою, національним колоритом, що, неодмінно, завойовувало глядацькі симпатії.

Не дивлячись на часті «кадрові перестановки», всі трупи Театру корифеїв комплектувалися як музичні колективи, що обов'язково мали хор (з 30 – 40 осіб) та оркестр. До складу виконавців входили талановиті співаки, кваліфіковані диригенти (М. Черняхівський, І. Дворниченко,

О. Олексієнко-Домершиков та інші). М. Старицький вбачав у хоровій музиці важливий естетичний чинник, що у значній мірі мав забезпечувати успіх вистави. У 1887 році хор театру М. Старицького налічував 65 осіб, що майже дорівнювало хоровому складу сучасного оперного театру. В репертуарі цього колективу – обробки народних пісень (колядки, щедрівки тощо), хорові номери з п'єс М. Старицького «Ой не ходи, Грицю, та й на вечорниці», «Не судилось», «Розбите серце», водевілів «Як ковбаса та чарка, то минеться сварка», «За двома зайцями» (за п'єсою І. Нечуя-Левицького), драми «Чорноморці» (за п'єсою Я. Кухаренка) тощо.

Хорові номери належали до найефектніших епізодів у постановках українських труп. Це відзначається в численних рецензіях, театральних оглядах регіональної преси. Зокрема, рецензент газети «Одесский вестник» відзначав: "На завершення вистави – поставили «Вечорниці», твір одесита П.І. Ніщинського. Ця чудова музична річ поставлена, очевидно, для того, щоби похвалитись прекрасним, відмінним хором трупи. Голоси молоді, могутні, зіспіваність досконала. Такого хору... ми не чули щонайменше 15 років...» [5]. Іноді театральні хори виступали з власними концертними програмами (окремо від вистав). Як приклад – концерт хору П. Саксаганського 11 січня 1893 року [9]. Злагоджений гарний хоровий спів викликав захоплення численних слухачів Миколаєва. Двічі гастролював театр корифеїв і в Вознесенську.

Наприкінці 90-х років існувало вже кілька театральних колективів, що вийшли з одного ядра корифеїв, урізноманітнювались їхні творчі стосунки. Романтично-побутова театральна система, яка переважала в театрі М.Старицького – М. Кропивницького, поступово відживала, й місце заступала естетика реалістично-побутового театру на чолі з П. Саксаганським та І. Карпенко-Карим. Саме Іван Карпенко-Карий (Тобілевич) вивів українську драматургію на новий шлях. Він відмовився від мелодраматизму й етнографії заради соціальної, історичної та інтелектуально-філософської драми («Безталанна», «Суєта», «Мартин Боруля», «Сто тисяч», «Сава Чалий»). Переборюючи труднощі, жорстокі гоніння і переслідування уряду, матеріальні нестатки, обмеженість репертуару, театр міцнів, зростав, розширював сферу свого впливу на глядача.

З поглибленням утисків щодо культури під час революції 1905-1907 рр. значну роль у розвитку музично-театрального мистецтва Миколаївщини відіграв театр М. Садовського, в якому було запроваджено регулярне сценічне втілення оперних творів. Оперні на сцені цього театру виконувалися українською мовою. Театром М. Садовського поставлено «Запорожець за Дунаєм» С. Гулака-Артемівського, «Чорноморців», «Різдва ніч», «Утоплена», «Енеїду» М. Лисенка, «Продана наречена» Б. Сметани тощо. Деякі з цих опер професійним рівнем виконання режисерського та художнього втілення не поступалися виставам оперного театру. М. Садовський вважав, що у відповідності до усталених національних традицій український театр за своєю формою має бути музично-драматичним. Сам актор, досконально володіючи голосом, відрізнявся не тільки прекрасним виконанням українських народних пісень, а й співав оперні партії, легко й граційно танцював, володів мистецтвом пантоміми.

Як представник драматичних колективів демократичного спрямування, театр М. Садовського знайомив миколаївського глядача з кращим українським реалістичним репертуаром – з п'єсами І. Котляревського, Т. Шевченка, М. Старицького, І. Карпенка-Карого, М. Кропивницького, І. Франка, П. Мирного, Л. Яновського, С. Васильченка, Л. Українки. До його реперу міцно увійшла опера М. Аркаса «Катерина». Театр М. Садовського більше орієнтувався на тогочасні новаторські принципи російського та європейського театру. У складі театру було чимало молодих талановитих митців, які показували високохудожні зразки акторської гри, режисури, створювали винятково злагожені ансамблі. (Як відомо, у 1907 р., після успішних гастролей в Києві, М. Садовський взяв в оренду Троїцький народний будинок – тепер театр опери – і заснував перший український стаціонарний театр). В особі М. Садовського українська сцена одержала видатного актора. Прекрасні зовнішні дані, поєднанні з внутрішньою шляхетністю, відвертість, глибина почуттів, задушевний музичний голос – дозволяли йому створити характери, що надовго запам'ятовувалися глядачами.

Величезна популярність Українського театру корифеїв спричинила особливий інтерес до цього виду мистецтва миколаївської громадськості та місцевих митців. В позначений період на Миколаївщині розповсюджується тенденція організації аматорських українських театрів. Одним з ініціаторів цього процесу став політичний суспільно-культурний центр Миколаївщини –

Новобузька вчительська семінарія (відкрита 1874 р.). На сцені самодіяльного театру семінарії ставилися п'єси М. Кропивницького, І. Тобілевича, М. Гоголя, І. Котляревського, О. Островського, а також місцевих авторів. У закладі існував чудовий хоровий колектив, що був безпосереднім учасником театральних вистав. Адже в українських п'єсах хор був важливим елементом обрядових сцен, утворював фон, пояснюючи сценічну дію, ситуацію тощо. У 1907 році театральний колектив семінарії налічував понад 80 учасників. Про інтенсивність і плідність його роботи свідчить факт побудови дерев'яного літнього театру на 800 місць спеціально для перегляду виступів. Театр і хор, що стали місцевим осередком демократично-просвітительських сил Нового Бугу, часто виїздили на гастролі до міст і сіл Херсонської та інших губерній України, пропагуючи передові демократичні ідеї.

На початку ХХ ст. активні творчі стосунки з Театром корифеїв підтримувало Миколаївське відділення українського товариства «Просвіта». Архівні фонди зберігають листування його творчого генератора М. Аркаса з провідними діячами М. Кропивницьким, П. Саксаганським та П. Садовським. При цій організації функціонувала місцева драматична трупа та великий хор. В репертуарі колективу – драма М. Старицького «Зимовий вечір», опера С. Гулака-Артемовського «Запорожець за Дунаєм», п'єси І. Котляревського «Наталка-Полтавка» та «Москаль-чарівник»; «Помирились» М. Кропивницького, постановки творів Т. Шевченка, І. Карпенка-Карого та інших. Відомо, що на запрошення Миколаївської «Просвіти» тут виступали трупи театральних гастролерів. Такі щільні творчі стосунки сприяли дружньому порозумінню між професіоналами та місцевими аматорами, покращували роботу «просвітянської» трупи, підвищували інтерес миколаївської публіки до українських вистав.

То ж, історія Українського театру корифеїв тісно пов'язана з Південноукраїнським краєм і мала безпосередній вплив на становлення музично-театрального мистецтва регіону. Високохудожня творчість плеяди видатних акторів сприяла формуванню шанобливого ставлення до українського народу та його культури. Для російськомовного міста мистецтво театру стало джерелом інформаційного матеріалу для пізнання історії, музичних традицій та української літератури.

Список використаних джерел та літератури:

1. Грін А. Карпо Трохимович Соленик / А. Грін. – К. : Мистецтво, 1963. – 58 с.
2. Історія міст і сіл Української РСР. Миколаївська область. – К., 1971. – С. 284-285.
3. Каменский Ф.М. С. Щепкин и В. Белинский в Николаеве / Ф.М. Каменский // Южная правда. – 1956. – 11 декабря.
4. Ковалева О.Ф. Очерки истории культуры Южного Прибужья (от истоков до начала XX века) / Кн. 2-я : Литература и театр / Ковалева О.Ф., Чистов В.П. – Николаев, 2001. – 286 с.
5. Одесский вестник. – 1891. – 6 (16) января.
6. Провідники духовності в Україні: Довідник / За ред. І.Ф. Кураса. – К. : Вища школа, 2003. – 783 с.
7. Путеводитель и адрес-календарь города Николаева на 1869 год. – Николаев, [Б.г.]. – 96 с.
8. Українська музична література. Частина друга / Автор-упорядник І.І. Казак. – Рівне, 2007. – 136 с.
9. Южанин. – 1893. – 11 января.

N. KRYZHANOVSKA

PHENOMENON OF "THEATRE OF GIANTS" IN THE CULTURAL LIFE OF THE SOUTH UKRAINIAN REGION

The article investigates the activities of the representatives of Ukrainian theater of the second half of XIX - early XX century. in the South of Ukraine. Particular attention is given to outstanding personalities, natives of Mykolayiv Tobilevych. Based on archival sources traced creative contacts with the local theater luminaries amateurs.

Key words: *Ukrainian Music and Drama Theatre, the Ukrainian Opera House, the national opera tradition, music and performing arts, regional culture.*

Н.Е. КРИЖАНОВСКАЯ

ФЕНОМЕН «ТЕАТРА КОРИФЕЕВ» В КУЛЬТУРНОЙ ЖИЗНИ ЮЖНОУКРАИНСКОГО РЕГИОНА

Статья посвящена исследованию деятельности представителей украинского театрального искусства второй половины XIX – начала XX ст. на территории Юга Украины. Особое внимание уделяется выдающимся деятелям, уроженцам Николаевщины - Тобилевичам. На основании архивных источников прослежены творческие контакты театральных корифеев с местными любителями.

Ключевые слова: украинский музыкально-драматический театр, украинский оперный театр, национальные оперные традиции, музыкально-театральное искусство, региональная культура